

H Í R E K

A IV. KERESZTÉNY BÉKEVILÁGGYÜLÉS

Szeptember 30. és október 3. között ülésezett Prágában a IV. Keresztény Békevilágggyűlés, amelyen mintegy háromszáz kiküldött, megfigyelő, és újságíró vett részt. A gyűlés irányelve ez volt: „Közös felelősségünk egy jobb világért.“

A világggyűlés üzenettel fordult a világ minden keresztényéhez, melyben a békéért való felelősség vállalására szólítja őket. Az üzenet megállapítja, hogy Isten békét akar a világnak, mégis nagy a békétlenség. Vietnámban tovább folyik a vérontás; a közelkeleti helyzet a legnagyobb aggodalomra ad okot; Európában még mindig nem valósult meg a kollektív biztonsági rendszer. A kelet-pakisztáni menekültek millióinak nyomora, az egyre tartó gyarmati kizsákmányolás, valamint az észak-írországi események megdöbbentően emlékeztetnek bennünket arra, hogy a mi világunk milyen sok helyen szenved békétlenségben.

Az üzenet ezután örömmel állapítja meg, hogy a világ kereszténysége az elmúlt években — Isten parancsát követve — egyre erőteljesebben végzi a maga békeszolgálatát a Földön, s az egyéni etika kérdései helyett mindinkább az egész emberiséget érintő problémák foglalkoztatják. Végül a Keresztény Békekonferencia szerepét a békeharcban az üzenet a következőkben foglalja össze:

A Keresztény Békekonferencia az igazság és béke megteremtésére irányuló szolgálat eszköze. E feladat betöltésére hív minden erőt, és kész együttmunkálkodni a békét szolgáló minden szervezettel és mozgalommal.

Az egész világ békére és igazságra vágyik. Az emberek százmilliói egyre tudatosabban fáradoznak a béke megvalósításán. Mégis veszedelmes úr tárog az emberek békevágya s az állandó feszültségek és vérontások között. Ennek a szakadéknak az eltüntetése a keresztények közös felelőssége. Ezt a felelősséget hitünk reménységében vállaljuk, amely szerint „Irgalmasság és hűség összetalalkoznak, igazság és békesség csókogatják egymást“ (Zsolt 85, 11). A béke fejedelmének, Jézusnak, tanítványai kötelezve vannak arra, hogy dolgozzanak a világ békéjéért.

A világggyűlés a Keresztény Békekonferencia új elnökévé Nikodím, Lenin-grád és Novgorod metropolitáját, főtitkárává pedig dr. Tóth Károly magyar református lelkészt választotta meg.

MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ ÚJ VEZETŐSÉGE

1971. év határkövet jelent a Magyarországi Unitárius Egyház életében. A május 23-án, Budapesten tartott Zsinati Főtanács átdolgozta az egyház szervezeti szabályzatát és új törvényeket alkotott. Az október 31-i ülésében pedig megválasztotta az egyház legfőbb tisztségviselőit a következők szerint: püspök: dr. Ferencz József, főgondnok: Bartók Béla, főjegyző: Bajor János, az állandó vegyes bizottság elnöke: dr. Gyarmathy László, közügyigazgató: Huszti János, előadó-titkár: Bencze Márton, jogtanácsos: dr. Kozma Jenő, könyvtáros-levéltáros: Szász János.

Dr. Ferencz József püspök és Bartók Béla főgondnok beiktatása a november 22-én tartott Zsinati Főtanácson történt meg. Székfoglaló értekezésében dr. Ferencz József történelmi visszapillantásból kiinduló, a jövőbe mutató és a jelenben megvalósítandó egyházi feladatokkal foglalkozott.

Az egyház új vezetőségét a magyarországi evangélikus egyházak nevében D. Káldy Zoltán evangélikus püspök, a római katolikus egyház részéről dr. Sempthey László budapesti érseki helytartó üdvözölte.

Egyházunk üdvözlését és áldáskívánását dr. Kiss Elek püspök és dr. Barabássy László főgondnok levélben tolmácsolták. Az I. A. R. F. részéről dr. Mayer János kanadai egyetemi tanár, a csehszlovákiai unitárius egyház nevében pedig dr. Kaffka Dusan köszöntötték a magyarországi unitárius egyház új püspökét és főgondnokát.

Dr. Ferencz József püspök és Bartók Béla főgondnok afiait egyházi tisztességükben szeretettel köszöntjük és munkájukra Isten áldását kérjük.

Az *újszékelyi egyházközség* híveitől január 17-i istentisztelet keretében búcsúzott el Máthé Sándor lelkész 47 évi szolgálat után. A gyülekezet nevében Murvai József gondnok, a körü lelkészek nevében Dr. Szász Dénes esperes mondott köszönetet a nyugalomba vonult lelkésznek.

Az *egyházközség új lelkésze*, Székely László, szeptember 5-én köszöntött be. Nagyszámú gyülekezet és a szomszédos egyházközségek lelkészei előtt tartotta meg beköszöntő beszédét. A beiktatást dr. Szász Dénes esperes végezte. Székely Lászlót az újszékelyi gyülekezet nevében Murvai József gondnok és Botha Dénes beszolgáló lelkész, valamint az egyházköri lelkészek részéről többen üdvözölték. Szeretettel köszöntjük és munkájára Isten áldását kérjük.

A *kökösi egyházközség újjáépített templomát október 10-én szentelték fel*. Az istentisztelet megkezdése előtt Dr. Kiss Dezső körü f. ü. gondnok köszöntötte az egyházi főhatóság képviselőit, Dr. Kovács Lajos főjegyzőt és Dr. Erdő János teol. tanárt.

A hálaadó zsoltár után Kökösi Kálmán árkosi lelkész mondott imát és egyházi beszédet, majd Dr. Kovács Lajos főjegyző szentelte fel a templomot léleképítő beszédével. Ezután Mátyás György helybeli lelkész beszámolt a templom újjáépítési munkálatairól és a hívek példaadó áldozatkészségéről.

Ezt követően az egyházkör jelenlevő lelkészei egy-egy bibliai vers alapján áldást mondtak a felszentelt templomra, Dr. Kovács Lajos főjegyző pedig átadta a Bibliát és a templomkulcsot Mátyás György lelkésznek, hogy az újjáépített templomban hirdesse tovább az evangéliumot és gondozza a gyülekezet valláserkölcsi életét. Ezután következett az úrvacsoraosztás; úrvacsorai ágendát Gál Jenő nagyajtai lelkész-köri jegyző mondott.

Az úrvacsora kiosztása után Dr. Erdő János teol. tanár felolvasta Dr. Kiss Elek püspök üdvözlő iratát, melyben sajnálatát fejezte ki, hogy nem lehet személyesen jelen a kökösi gyülekezet ünnepén, és egyben örömének adott kifejezést, hogy végre elérkezett e nagyszerű ünnep; Isten áldását kérte a megszállt templomra és a hívek életére.

Az istentisztelet keretében énekelt az ürmösi énekkar, Lőrinczi László lelkész és az árkosi férfikar, Kökösi Kálmánné tiszteletes asszony vezetésével. Az istentisztelet befejezése után a kökösi hívek, a lelkészi lakás udvarán, szeretetvendégségre hívták meg a templomi gyülekezetet. A szeretetvendégség alatt a helybeli testvérfelekezetek lelkészei, Vasile Godeanu ortodox és Kósa Ernő református lelkészek köszöntötték a keresztyényi szeretet és ökumené jegyében az unitárius gyülekezetet.

A chicagói egyetemhez tartozó Meadville Lombard Theological School — az amerikai unitárius univerzalista egyház híres teológiai főiskolája — ebben az évben ünnepelte fennállása 125. évfordulóját. A nagymultú teológiai intézetben, egyházunk több lelkésze tanult és szerzett magas fokú teológiai képesítést. Az intézet 1968-ban tiszteletbeli doktori címmel tüntette ki Dr. Kiss Elek püspököt.

Az *I. A. R. F.* — Unitárius Egyházak és Szabadelvű Vallásos Szervezetek Nemzetközi Társulata — négy tanulmányi bizottsága augusztus 29.—szeptember 2. napjain, Burg Stettenfelsben (N. Sz. K.), tartotta közös munkaiülését. A bizottságok az 1972. évi heidelbergi kongresszus előkészítésével foglalkoztak. Egyházunk részéről Dr. Kovács Lajos főjegyző-teol. tanár vett részt a munkaiülésen.

Az *UNESCO* szeptemberben ünnepelte fennállása 25. évfordulóját. Az *I. A. R. F.* is tanácskozó tagja az *UNESCO*-nak.

A Deutsche Unitarier Religionsgemeinschaft — német unitáriusok vallásos szervezete — évi rendes közgyűlésén a lelépő elnök Erich Schärff helyébe, aki részt vett Egyházunk fennállásának négyszázéves évfordulóján tartott zsinati főtanácsi ülésen is, — Friedrich Ehrlichert (München) választotta meg. Alelnöknek az ismert írónt, dr. Sigrid Hanket választották. Szeretettel köszöntjük új tisztségükben.

Az *I. A. R. F.* legközelebbi kongresszusát 1972. augusztus 18—25 napjain tartja Heidelbergben (N. Sz. K.). A kongresszus fő témája „Az ember, szabadsága és jövője“.

Halottaink:

Antónia Mihály ny. lelkész, életének 93. évében, IX. 12-én elhunyt. A kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémia elvégzése után 1903. VI. 12-én kezdte meg lelkési szolgálatát a szováti evangélikusok között, ahol 45 éven át végezte gyülekezetépítő munkáját odaadással és szeretettel. Nagy részvét mellett temették el a homoródalmási temetőben.

Nagy János volt főtanácsi tag, 69 éves korában, X. 2-án meghalt. A nagyváradai Rulikovszki temetőben helyezték örök nyugalomra.

Gál Gyuláné Péterffi Nutka ny. kolozsvári énekvezér, Gál Gyula ny. Colțești-i lelkész felesége, tragikus körülmények között, 60 éves korában, X. 17-én elhunyt. Nagyszámú gyülekezet részvételével a kolozsvári Házon-gárdi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Emlékük legyen áldott, pihenésük csendes !

KÖNYVSZEMLE

MIKÓ IMRE: Az utolsó erdélyi polihisztor. Száz dokumentum és történet Brassai Sámuelről. Bukarest, 1971. Kriterion Könyvkiadó. 374. 1.

Ha jól emlékszem, Mikszáth ír valahol olyasmit, hogy nagy urak szokása olyan ruhában festetni le magukat, amit életükben talán csak egyszer viseltek és olyan tartásban, ami csak erre az alkalomra szólt. Ez a kép aztán legalább annyira különbözik, mint amennyire hasonlít valódi önmagukhoz.

A nagy emberekkel is gyakran hasonló történik, de legtöbbször akaratuk ellenére. Irodalom-, művészet-, vagy tudománytörténeti alakjuk felsőbbrendű emberré magasodik az utókornak a szakmai eszményítés, illetve az írói megformálás folytán kialakuló köztudatában. Az eszményített alak pedig sokszor elfödi a valaha élt nagyemberben a sokszor lázongó, sokszor meghunyászkodó mindennapi embert.

Napjainkban a történelmi személyiségek egyéniségének hiteles megrajzolására irányuló komoly törekvés észlelhető. Olvasmányainkból, vagy hallomásból számos, sőt számtalan vitáról szerezhettünk tudomást a deheroizálás mértéke, az író joga és kötelessége tekintetében.

Mikó Imre a Brassai Sámuelről írott könyvében az utolsó erdélyi polihisztort végig emberközébe tartja: nagy tudós, nagy emberséges ember tudományos tévedésekkel és sok kicsinyes emberi tulajdonsággal. A könyv két, kiindulópontjában elkülönülő részből áll. A II—VIII fejezet a tudóst, a közéleti embert: a szerkesztőt és professzort, a fűvészt, a kritikust és műfordítót, a nyelvművelőt, a muzsikust, a vitázót és a kortársat, míg a IX. fejezet a magánembert állítja előtérbe. Az intonáció, vagyis az előhang és az I. fejezet azonban élesen rávilágít az írói szándék egységére és a záró akkord (X. fejezet) is ezt zengi vissza: Brassai csupán egy volt, Brassai bácsi, akár a közéleti ember, a tudós, akár pedig a magánember oldaláról közelítjük is meg. Az írói szándék tehát ez: „...mozaikkövekből összerakott Brassai-portré... Száz dokumentum és történet, mind az, ami Brassaiából ma él”.

Könyvének előhangjában így ír a szerző: „Brassai Sámuel tiszteletében nőttem fel, de sokáig csak róla olvastam és tőle semmit”. Aki ezt a könyvet figyelmesen végig olvassa, többé nem mondhatja, hogy Brassaitól semmit sem olvasott. És ez a könyv első nagy érdeme: Brassait Brassaiából ismerjük meg. E hatalmas életmű szerteágazó területeit módszeresebben és fegyelmezettebben nagyon nehéz lett volna összefogni egy, a lehetőséghez képest egységes képben. A nagy körütekintéssel és az egyáltalán lehetséges hozzáértés maximumával összeválogatott idézetek mindig az egyszerű embert belülről feszítő nagy tudóst és talán még nagyobb humanistát jelenítik meg, de ugyan-